

Stort greb og lykkelig hånd

Mette Winckelmann indtager historiens tunge rum på Gl. Holtegaard med arrogance og lystfuld udblæsning

Udstilling

★★★★★

AF MAI MISFELDT

kultur@k.dk

I entréen på den fine udstillingsbygning Gl. Holtegaard læner en rulle stof sig nonchalant op ad væggen, og hvor indgangsvejen til udstillingen plejer at være givet, er det muligt at bevæge sig ind på udstillingen ad tre forskellige døre.

Det er den danske kunstner Mette Winckelmann (født i 1971), der er flyttet ind, og ud over at åbne dørene i mere end en forstand har hun så at sige overtaget lejemålet efter den forrige udstiller, Tove Kurtzweil, ubeset. Normalt sletter udstillingsstedet alle spor efter forrige udstilling, maler alle vægge hvide igen, men Mette Winckelmann har ikke ønsket at lege med den jomfruelige illusionsvej, men derimod at tydeliggøre, at der altid er gået noget forud.

Sjovt nok passer Kurtzweils blågrå vægfarve faktisk, som svar den bestilt til Mette Winckelmans nye værker, der for en stor dels vedkommende er i blå toner. Farven er ikke malet på med pensel, men trykt på i større flader som stoftryk.

Mette Winckelmann er uddannet maler. Men jeg ville ikke kalde udstillingen på Gl. Holtegaard for en maleriudstilling. "Stop Calling Me Names", siger dens titel, men noget skal man jo kalde det, og måske kunne man tale om en billedstofsinstallation, hvor alle delelementerne til sammen udgør et stort og bevæget udsagn. Mette Winckelman har som udgangspunkt taget et hårdt idémæssigt greb på opgaven ved at inddele grundplanen på Lauritz de Thurahs barokbygning fra 1756 på samme måde, som hun gør, når hun maler sine egne værker: i halve, tredjedele og fjerdedele – både på den ene og den anden led. Delingerne er markeret i bygningen med nogle metalstillaadser, hvor der ifølge Winckelmans nye struktur kunne have været vægge. I hendes system er der seks rum i stedet for de oprindelige ni. Dette indre kort har givet hende en mærkbar frihed i forhold til den stramt strukturerede bygning.

Vi plejer at se malerier pænt hængt med luft omkring på en væg. Men her står værkerne i stabler, de går på tværs af rummene, de hænger løftet ud fra væggen, de vender ryggen til, de står op og ned ad hinanden, så man kan se igennem dem, de er lagt i bunker, lag på lag, og de hænger på væg i serielle forløb.

Det er som at gå i en billedskov mellem store og små vækster. Winckelmann arbejder med forskellige former for lærred, som hun, nogle

Det er som at blive blæst godt igennem på en lang tur langs Vesterhavet.

gange meget løseligt, spænder på blændrammer, andre gange hæfter op på andet lærred med syerskens knap-penåle.

Grebet på "Stop Calling Me Names" er at arbejde med forskellige slags stof som lærred, noget er skinnende og med struktur, andet med figurative mønstre, det være sig bananer, små, latterlige overskæg, nationalromantiske rokokoscener, græs og strandsten. Tekstilerne er i sig selv fortællende udsagn om os selv, køn og kulturel forståelse. Hen over dem har hun trykt forskellige lag af blå blandet op med sort, sølv eller hvid. Nogle værker hænger uden ramme, bare som stofstykker på væggen, nogle er der først syet i og efterfølgende trykt på, så syningerne mimer abstrakte mønstre. På den måde angriber Winckelmann også de stramme hierarkier mellem "det maskuline" maleri og "den kvindelige" befatning sig med syning og stoftryk.

Gennemgående figurer er cirklen og ovalen, der, ligesom steder, hvor hun arbejder med noget, der ligner marmorering, knytter an til barokken, hvor ovalen var en yndet figur. Men selvom hun arbejder med stramme geometriske former, er der ikke noget stramt perfekt over Winckelmans værker – lærredet flosser, ovalen har en lille bule, det hele strækker og trækker sig, det bevæger sig. Det er store greb og hurtigt udført arbejde, men det er også detaljer, sarte og delikate kig og overgange.

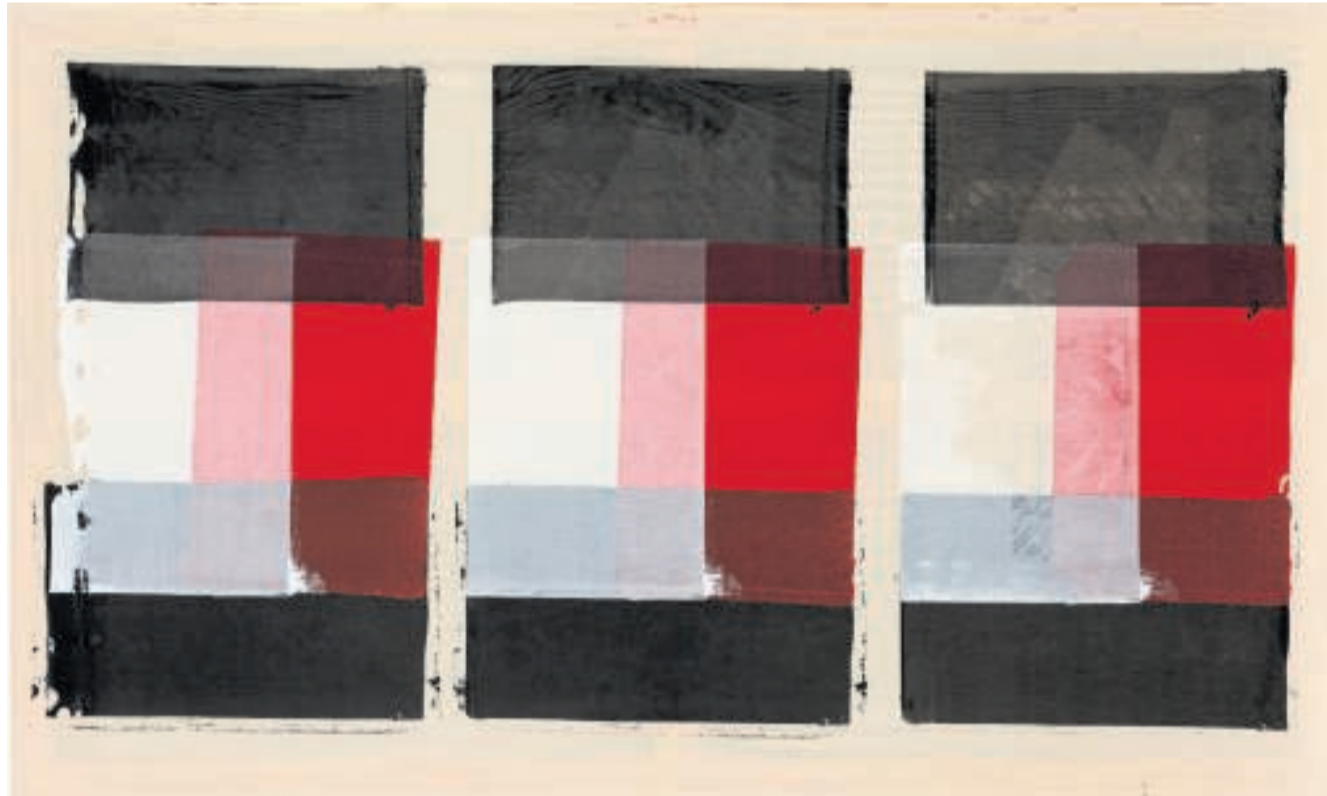
I et af de sidste rum, eller et af de første, alt efter, om man går højre eller venstre om, lyder en form for minimalistisk musik. En abstrakt komposition skabt af lydkunstner Heidi Mortensen, ved at læse værkerne som noder i den Winckelmannske inddeling af huset.

Der er en enorm energi og stor lyst i den på en gang systematiske og intuitive og hele tiden overraskende måde, Winckelmann har arbejdet med de enkelte værker og deres placering i rummene på. Det er som at blive blæst godt igennem på en lang tur langs Vesterhavet. Frisættende. ■

Mette Winckelmann: Stop Calling Me Names. Gl. Holtegaard, Attemosevej 170, Holte. Tirsdag-søndag klokken 12-17, torsdag til klokken 20. Til den 1. juli.

▲ Mette Winckelmans udstilling på Gl. Holtegaard består af metervis af bemalet, broderet, sammensyet og fastspændt tekstil. – Foto: David Stjernholm.

▲ Selvom Mette Winckelmann arbejder med stramme geometriske former, er der ikke noget stramt perfekt over hendes værker. – Foto: Torben Eskerod.

En pagt i med- og modgang

Tysk professor har skrevet en bog om, hvordan jødedommen tog form

bøger fra udlandet

AF KRISTIAN ØSTERGAARD

kultur@k.dk

Jan Assmann er en højt respekteret ekspert i ægyptologi og professor i kulturvidenskab, der i sin nye bog "The Invention of Religion. Faith and covenant in the book of Exodus" (Opfindelsen af religion. Tro og pagt i Anden Mosebog), og den linje fortsætter i Det Nye Testamente.

På bjerget i Sinai åbenbarede Gud sig og stiftede pagten med sit folk. Dette var et kærlighedsforhold, påpeger forfatteren, hvorfor der ikke består et modsætningsforhold mellem Det Gamle Testamente og Det Nye Testamente. Assmann bemærker, at man i forbindelse med den jødiske påskefest – fejringen af udvandringen fra Egypten – læser Højsangen, der netop består i en anprisning af kærligheden. Det kærlighedsbegreb, som vi finder i Det Nye Testamente, blev grundlagt med De Ti Bud, eftersom det myndige ord er kærlighedens udtryk i vaklende og livstruende sammenhænge.

Den egyptiske farao Merenptah rejste omkring 1200 f.Kr. en sten, hvor alle de folkeslag, egypterne havde overvundet, blev nævnt, og det blev kundgjort, at Israel var udslettet. Første gang, Israel bliver nævnt i historien, handler det altså om folkets stadig eksisterer. Hvorfor? En af Assmanns teser lyder, at jødedommen betød en sekularisering af samfundslivet. Tanken om, at kongen skal herske på jorden som en guddommelig skikkelse, får et skud for boven. I Femte Mosebog bliver det understreget, at en konge skal frygte Gud og betragte sig selv som en tjener for folket. Denne tankegang bragte jøderne med sig overallt, hvor de kom frem, og den var med til at avle selvkritik og dermed fremskridt og fornyelse.

I det hele taget bringer Assmanns lærde bog bud om, at traditioner ikke bare er en besværlig og overflødig bagage, men de levendes uundværlige forudsætning. Således er udvandringen fra Egypten den dag i dag en levende påmindelse for jøder verden over om, hvem de er, og at historien forpligter.

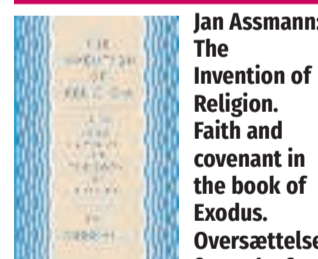
Assmann fremdrager i sin bog de mange optrin og optøjer i Anden Mosebog, hvor

der var opstand mod Moses og hans insistere på monotheismen: Hvem kan for eksempel glemme, da Moses slår lovens tavler i stykker ved synet af folkets dans om guldkalven? Men faktisk var der endnu flere revolter mod monotheismen. Afgudsdyrkelsen bliver konsekvent skildret negativt i Anden Mosebog, og den linje fortsætter i Det Nye Testamente.

På bjerget i Sinai åbenbarede Gud sig og stiftede pagten med sit folk. Dette var et kærlighedsforhold, påpeger forfatteren, hvorfor der ikke består et modsætningsforhold mellem Det Gamle Testamente og Det Nye Testamente. Assmann bemærker, at man i forbindelse med den jødiske påskefest – fejringen af udvandringen fra Egypten – læser Højsangen, der netop består i en anprisning af kærligheden. Det kærlighedsbegreb, som vi finder i Det Nye Testamente, blev grundlagt med De Ti Bud, eftersom det myndige ord er kærlighedens udtryk i vaklende og livstruende sammenhænge.

Den egyptiske farao Merenptah rejste omkring 1200 f.Kr. en sten, hvor alle de folkeslag, egypterne havde overvundet, blev nævnt, og det blev kundgjort, at Israel var udslettet. Første gang, Israel bliver nævnt i historien, handler det altså om folkets stadig eksisterer. Hvorfor? En af Assmanns teser lyder, at jødedommen betød en sekularisering af samfundslivet. Tanken om, at kongen skal herske på jorden som en guddommelig skikkelse, får et skud for boven. I Femte Mosebog bliver det understreget, at en konge skal frygte Gud og betragte sig selv som en tjener for folket. Denne tankegang bragte jøderne med sig overallt, hvor de kom frem, og den var med til at avle selvkritik og dermed fremskridt og fornyelse.

I det hele taget bringer Assmanns lærde bog bud om, at traditioner ikke bare er en besværlig og overflødig bagage, men de levendes uundværlige forudsætning. Således er udvandringen fra Egypten den dag i dag en levende påmindelse for jøder verden over om, hvem de er, og at historien forpligter.

Jan Assmann: The Invention of Religion. Faith and covenant in the book of Exodus. Oversættelse fra tysk af Robert Savage. 392 sider. \$ 35. Princeton.

Jeg er bange for døden

Kunsthistoriker Bente Scavenius' yndlingsbeskæftigelse er at skrive – og at plukke svampe, for der er hun i harmoni med sig selv og sine omgivelser

kort om alt

AF STINA ØRREGAARD ANDERSEN

andersen@k.dk

Hvad er lykke?
 ► Når jeg er i harmoni med mig selv og mine omgivelser. Selvom det nu er sjældent.

Hvad er en god gerning?
 ► Når jeg gør noget, andre bliver glade for.

Hvad sårer dig mest?
 ► Uærlighed.

Hvad er den største synd?
 ► Svigt.

Hvad kan du ikke undvære?
 ► Mine børn.

Hvad er meningen med livet?
 ► At gøre sit bedste og derefter nyde det.

Hvad er din yndlingsbeskæftigelse?
 ► Det er at skrive – og at plukke svampe, for der er jeg i harmoni med mig selv og mine omgivelser.

Hvordan vil du gerne huskes?
 ► Som en frodig, men også eftertænksom person.

Hvad er du bange for?
 ► Mørket. Eller mere konkret er jeg bange for døden.

Hvem er dit livs største kærlighed?
 ► Det er min mand.

Hvad tror du på?
 ► Vorherre.

De viseste ord?
 ► Husk at leve i nuet, lære af fortiden og drømme om fremtiden.

Hvad fortryder du mest?
 ► Jeg fortryder mest, at jeg ikke har studeret på et universitet i udlandet i en længere periode. Det har jeg altid

fortrudd, og det er desværre for sent nu.

Hvad er den største dyd?
 ► Selvbeherskelse.

Hvilken genstand er din største skat?
 ► Mit hus på Møn.

Hvordan vil du gerne dø?
 ► I pagt med naturen. Jeg har en drøm om, at jeg pludselig skal blive en del af verdensaltet ude i naturen.

Hvad er din største bedrift?
 ► At blive magister i kunsthistorie.

Hvad overvejer du for tiden?
 ► Hvad min næste bog skal handle om.

Hvem beundrer du?
 ► Jeg blev meget betaget af den kenyanske kvinde Wangari Maathai, der fik Nobels fredspris i 2004. Jeg har stor respekt for de kvinder fra Den Tredje Verden, der gør en fuldstændig fantastisk indsats for demokrati og fred, som kommer deres eget samfund, men også hele verden til gode.

Hvad vil du være bedre til?
 ► At rydde op. ■

Bente Scavenius

FOTO: HENRIK VANDAL/DR

Født i 1944.
 ► **Mag.art.** i kunsthistorie fra Københavns Universitet, 1981.
 ► **Er forfatter** til en række bøger om kunst, ligesom hun har medvirket i flere tv-udsendelser, senest DR 1's "Kunsten at blive snydt".
 ► **Er netop** blevet færdig med bogen "Danmarksbilleder", skrevet sammen med Bo Tao Michaëlis, der udkommer til august.
 ► **Gift** med skuespiller Joen Bille.

Kort om alt

Interviewformen i denne artikel er inspireret af den franske forfatter Marcel Proust (1871-1922), der skrev romanen "På sporet af den tabte tid". Interviewet stiller store spørgsmål og kræver ganske korte svar i poiesibogsform. Proust holdt meget af denne genre og udvekslede spørgsmål og svar med sin gode veninde Antoinette.